

27.11.2023

Rahapeliasioden neuvottelukunnasta annetun valtioneuvoston asetuksen 1 ja 3 §:n muuttaminen

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Veikkaus Oy:n tuotolla rahoitetuille toiminnoille otetaan käyttöön parlamentaarisessa yhteistyössä valmisteltu uusi rahoitusmalli, jossa toimintoja rahoitetaan vuoden 2024 alusta lukien menokehyyksen sisältä yleiskatteellisista budjettivaroista. Arpajaislaissa (1047/2001) säädetyistä Veikkaus Oy:n tuoton yksilöidyistä käyttötarkoituksista ja rahoituksen jakautumisesta eri käyttökohteisiin luovutaan ja Veikkaus Oy:n tuotto otetaan jatkossa yleiskatteellisena valtion talousarvioon käytettäväksi talousarvion mukaisiin menoihin. Eduskunta on hyväksynyt uutta rahoitusmallia koskevat arpajaislain muutokset (HE 255/2022 vp) 6.2.2023 ja tasavallan presidentti on 3.3.2023 vahvistanut ne. Muutokset tulevat voimaan 1.1.2024.

Arpajaislain 42 a §:n mukaan sisäministeriön yhteydessä toimii valtioneuvoston asettama rahapeliasioden neuvottelukunta, jonka tehtävänä on seurata rahapelipoliittisten tavoitteiden toteutumista ja kehittämistarpeita. Neuvottelukunnan tarkemmista tehtävistä ja kokoonpanosta säädetään rahapeliasioden neuvottelukunnasta annetulla valtioneuvoston asetuksella (658/2017), jäljempänä *neuvottelukunta-asetus*. Valtioneuvosto on 21.11.2019 asettanut rahapeliasioden neuvottelukunnan 25.11.2019 alkaen eduskunnan vaalikauden ajaksi, kuitenkin uuden neuvottelukunnan asettamiseen asti.

Neuvottelukunta seuraa ja arvioi rahapelitoiminnan eri osa-alueita, kuten esimerkiksi rahapelaamisesta aiheutuvia haittoja koskevan tilanteen kehitystä, rahapelitoimintaan liittyvää säädösvalmistelua ja rahapelialan kansallisessa ja kansainvälisessä toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia. Neuvottelukunta toimii erityisesti rahapelijärjestelmään liittyvien eri toimijoiden tiedonvaihdon kanavana. Se voi esimerkiksi tehdä aloitteita, mutta sillä ei ole rahapelitoimintaan liittyvää päätäntä- tai valvontatoimivaltaa.

Neuvottelukunta-asetuksen mukaan neuvottelukunnassa on puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi enintään 24 muuta jäsentä. Neuvottelukunnan puheenjohtajana toimii sisäministeriön kansliapäällikkö. Varapuheenjohtaja edustaa eduskunnassa edustettuina olevia poliittisia puolueita. Muut jäsenet ja heidän varajäsenensä edustavat maa- ja metsätalousministeriötä, opetus- ja kulttuuriministeriötä, sisäministeriötä, sosiaali- ja terveysministeriötä, työ- ja elinkeinoministeriötä, valtioneuvoston kansliaa, valtiovarainministeriötä, Poliisihallitusta, Terveiden ja hyvinvoinnin laitosta, eduskunnassa edustettuina olevia poliittisia puolueita sekä rahapelitoiminnan tuotosta avustuksia saavia yhteisöjä. Nykyisessä neuvottelukunnassa on puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi 20 jäsentä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@gov.fi
www.intermin.fi

Uutta rahoitusmallia koskevien arpajaislain muutosten perusteluissa todetaan, että opetus- ja kulttuuriministeriön, maa- ja metsätalousministeriön ja rahapeli-toiminnan tuotosta avustuksia saavien yhteisöjen neuvottelukunnassa jäsenyys ei olisi enää perusteltua, koska Veikkaus Oy:n tuotolla ei enää rahoitettaisi arpajaislain 17 §:ssä tarkoitettuja toimintoja. Sen sijaan sosiaali- ja terveysministeriön edustajan tulisi jatkossakin olla rahapeli-asioiden neuvottelukunnan jäsenenä ministeriölle arpajaislain 52 §:ssä säädetyn tehtävän vuoksi. Rahapeli-haittojen ehkäisemiseen ja vähentämiseen liittyvän laaja-alaisen asiantuntemuksen näkökulmasta olisi perusteltua, että neuvottelukunnan työskentelyyn osallistuisi viranomaisten lisäksi myös rahapeli-haittajärjestöjen asiantuntijoita (HE 255/2022 vp). Rahoitusmalliuudistuksen johdosta olisi tarpeen muuttaa neuvottelukunnan enimmäisjäsenmäärää ja tehtäviä neuvottelukunnan kokoonpanon lisäksi.

1.2 Valmistelu

Asetusluonnos on valmisteltu sisäministeriössä ([SM006:00/2022](#)). Uuden rahoitusmallin edellyttämiä arpajaislain muutoksia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 255/2022 vp) todetaan tarve neuvottelukunnan kokoonpanon muuttamiselle.

Rahapeli-asioiden neuvottelukunnalle on 16.6.2022 esitelty uutta rahoitusmallia koskevaa lausuntopalautetta, mukaan lukien neuvottelukunnan kokoonpanoa koskeva palaute. Lisäksi neuvottelukunnalle on 12.1.2023 annettu tilannekatsaus arpajaislain muutosten eduskuntakäsittelystä ja tuotu esille uuden rahoitusmallin vaikutukset neuvottelukunnan kokoonpanoon. Neuvottelukunnan kokouksissa on todettu, että asetusero läheteetään erikseen lausuntokierrokselle. Neuvottelukunnalle on annettu tilannekatsaus lausuntopalautteesta ja asetuksen valmistelutilanteesta 24.11.2023.

STM:n johdolla valmistelussa, toukokuussa 2022 julkaistussa rahapeli-poliittisessa ohjelmassa ([STM048:00/2021](#), [Valtioneuvoston julkaisuja 2022:40](#)) todetaan, että rahapeli-asioiden neuvottelukunta ei osallistu rahapeli-toimeenpanon ohjaukseen, mutta on yksi toimielin rahapeli-järjestelmässä. Rahapeli-poliittisen ohjelman yhtenä tavoitteena on yhdenmukaisen ja tehokkaan rahapeli-politiikan ja rahapeli-toimeenpanon ohjauksen varmistaminen haittojen torjumiseksi. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi ohjelmassa ehdotetaan, että rahapeli-asioiden neuvottelukunnan rakennetta muutetaan. Ohjelmassa todetaan lisäksi, että valtiovarainministeriön roolia muuttuvassa rakenteessa on syytä arvioida rahapeli-järjestelmän haittojen ehkäisyyden liittyvän tavoitteen varmistamisen näkökulmasta.

Asetusero oli lausuntokierroksella 29.9.-27.10.2023. Lausuntoaika oli lyhyempi kuin kuusi viikkoa, koska kyse on suppeista muutoksista, jotka perustuvat hyväksytyihin arpajaislain muutoksiin. Sidosryhmille on arpajaislain muutosten lausuntokierroksen yhteydessä tuotu esille neuvottelukunta-asetukseen kohdistuvia muutostarpeita. Lisäksi neuvottelukuntaa on informoitu muutostarpeista hallituksen esityksen eduskuntakäsittelyn yhteydessä.

Asetuseroksesta pyydettiin lausunnot maa- ja metsätalousministeriöltä, oikeusministeriöltä, opetus- ja kulttuuriministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, valtioneuvoston kanslialta, valtiovarainministeriöltä, Kilpailu- ja kuluttajavirastolta, Poliisihallitukselta, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselta, eduskuntapuolueilta, Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry:ltä, Helsingin yliopiston riippuvuuskien, yhteiskunnallisen sääntelyn ja hallinnan tutkimuskeskus CEACG:lta, Kulttuuri ja taide KULTA ry:tä, Peluuri/Peliklinikalta, Sosped-säätiöltä, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:tä, Suomen Akatemialta, Suomen Hippos ry:ltä, Suomen nuorisolan kattojärjestö Allianssi ry:ltä, Suomen Olympiakomitealta, Terveen rahapeli-kulttuurin puolesta TeRaPu ry:ltä, Tieteellisten Seurain Valtuuskunnalta ja Veikkaus Oy:ltä. Lausuntoja annettiin yhteensä 15 kappaletta. Työ- ja elinkeinoministeriöllä, oikeusministeriöllä ja valtiovarainministeriöllä ei ollut lausuttavaa. Lausunnot ja niistä laadittu yhteenveto on julkaistu hankesivulla ([SM006:00/2022](#)).

Asetusero on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

2 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Uuden rahoitusmallin ja sitä koskevien arpajaislain muutosten johdosta ehdotetaan muutettavaksi neuvottelukunta-asetuksen säännökset rahapeli-asioiden neuvottelukunnan tehtävistä ja neuvottelukunnan kokoonpanosta. Asetusta ei ehdoteta muutettavaksi muilta osin.

Rahapeliasioiden neuvottelukunnan yhtenä keskeisenä tehtävänä on seurata ja arvioida rahapelipolitiikkaan liittyvää säädösvalmistelua. Suomen nykyinen rahapelijärjestelmä perustuu arpajaislailla säädettyyn yksinoikeuteen. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan Suomen rahapelijärjestelmää uudistetaan avaten sitä lisenssimallilla kilpailulle viimeistään 1.1.2026. Hallitusohjelman mukaan uudistuksen tavoitteena on ehkäistä ja vähentää pelaamisesta aiheutuvia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja sekä parantaa rahapelijärjestelmän kanavointiastetta. Rahapelijärjestelmän uudistamisessa on kyse merkittävästä, usean eri ministeriön toimialaa koskevasta lainsäädäntöhankkeesta. Sisäministeriön 24.10.2023 asettaman rahapelijärjestelmän uudistamista koskevan lainsäädäntöhankkeen ([SM053:00/2023](#)) asettamis päätöksen mukaan neuvottelukunta seuraa hankkeen etenemistä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö eivät enää uuden rahoitusmallin johdosta myönnä valtionavustuksia tai valtionosuuksia Veikkaus Oy:n tuotosta, mutta ministeriöiden toimialoilla on kuitenkin liittymä rahapelijärjestelmään ja sen uudistamiseen. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan liittyen hallitusohjelmassa todetaan, että lisenssijärjestelmään siirryttäessä estetään tehokkaasti muun muassa tulosmanipulaatio. Maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvalla hevosurheilulla on kiinteä yhteys rahapelaamiseen ja hallitusohjelmassa todetaan, että hevostalouden toimintaedellytykset varmistetaan. Toisin kuin uuden rahoitusmallin edellyttämiä arpajaislain muutoksia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 255/2022 vp) todetaan, opetus- ja kulttuuriministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön jäsenyyden säilyttäminen voidaan arvioida neuvottelukunnan tehtävien näkökulmasta perustelluksi hallitusohjelman mukaisen rahapelijärjestelmän uudistamisen vuoksi. Rahapeliasiat liittyvät myös useisiin valtiovarainministeriön toimialan kysymyksiin, kuten esimerkiksi valtiontalouteen, verotukseen ja rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaan. Tämä huomioon ottaen valtiovarainministeriön jäsenyyden katsotaan myös olevan perusteltu. Opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö ja valtiovarainministeriö ovat myös edustettuina rahapelijärjestelmän uudistamista koskevassa lainsäädäntöhankkeessa.

Arpajaislain muutoksia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 255/2022 vp) todetaan, että rahapelijärjestelmän rakenteiden muuttaminen rahapeliasioiden neuvottelukunnan kokoonpanon osalta selkeyttäisi rahapelijärjestelmää. Sen, että opetus- ja kulttuuriministeriö, maa- ja metsätalousministeriö sekä valtiovarainministeriö olisivat jatkossakin edustettuina neuvottelukunnassa ei arvioida vaikuttavan tätä tavoitetta heikentävästi neuvottelukunnan tehtävät huomioon ottaen. Rahapeliasioiden neuvottelukunta ei esimerkiksi valvo tai ohjaa rahapelitoimintaa. Sillä ei myöskään ole toimivaltaa tehdä rahapelipolitiikkaa koskevia päätöksiä, vaan rahapeliasioihin liittyvä päätöksenteko tapahtuu kussakin asiassa toimivaltaisen tahon toimesta. Neuvottelukunnalla on sen sijaan keskeinen rooli rahapelijärjestelmään liittyvän tiedon jakelukanavana sekä myös edellä mainitun lainsäädäntöhankkeen etenemistä seuraavana toimijana. Näiden tehtävien näkökulmasta on perusteltua, että neuvottelukunnan kokoonpanoon kuuluisi laajasti rahapeliasioihin liittyviä toimijoita.

Ehdotettavilla muutoksilla ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Neuvottelukunnan kokouksista ei ole maksettu palkkioita. Neuvottelukunnan jäsenten mahdollisten matkakustannusten korvaamisesta vastaa hänen edustamansa organisaatio.

3 Lausuntopalaute

Rahoitusmallia koskevan arpajaislain esitysluonnoksen lausuntokierroksella useat lausunnonantajat esittivät huomioita rahapelituotosta avustuksia saaneiden toimijoiden osallisuudesta rahapelijärjestelmän rakenteissa. Osa lausunnonantajista kannatti esitysluonnoksessa esille tuotua muutostarvetta poistaa edunsaajien edustus rahapeliasioiden neuvottelukunnasta. Toisaalta tuotiin esille, että neuvottelukunnassa tulisi jatkossakin olla edustettuina vähintään rahapelihaittatyötä tekeviä järjestöjä riittävän asiantuntijuuden varmistamiseksi. Lisäksi lausuntopalauteessa tuotiin esille, että valtiovarainministeriön roolia muuttuvassa rakenteessa on syytä arvioida rahapelijärjestelmän haittojen ehkäisyyn liittyvän tavoitteen toteutumisen varmistamisen näkökulmasta.

Asetusluonnoksen lausuntokierroksella annetuissa lausunnoissa pääosin kannatettiin esitettyjä muutoksia neuvottelukunnan tehtäviin, kokoonpanoon ja enimmäisjäsenmäärään. Muutoksia pidettiin perusteltuina yleishyödyllisten toimintojen rahoittamista koskevan uuden rahoitusmallin ja sen edellyttämien, vuoden 2024 alussa voimaan tulevien arpajaislain muutosten vuoksi. Joissakin

lausunnoissa esitettiin muutoksia asetusluonnokseen. Osa lausunnonantajista katsoi, että rahapelihaittojen parissa työskentelevien tahojen tulisi olla neuvottelukunnan jäseniä eikä pelkästään sisäministeriön nimittämiä pysyviä asiantuntijoita. Lisäksi pidettiin tärkeänä laajan ja monipuolisen rahapelihaitta-asiantuntijuuden varmistamista neuvottelukunnan kokoonpanossa. Kokoonpanoa esitettiin täydennettäväksi siten, että neuvottelukuntaan kuuluisi Suomen urheilun eettisen keskuksen SUEK:n edustaja jäsenenä sekä useita, eri näkökulmista rahapelialaan perehtyneitä tutkijoita esimerkiksi yliopistoista vähintään pysyvinä asiantuntijoina. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön jäsenyyden säilyttämisestä esitettiin toisistaan eriäviä näkemyksiä. Lisäksi muutamissa lausunnoissa kiinnitettiin huomiota valtiovarainministeriön jäsenyyden säilyttämistä koskevien perusteluiden puutteellisuuteen.

Asetusehdotusta on muutettu lausuntopalautteen johdosta siten, että neuvottelukunnan kokoonpanoon kuuluisivat jäseninä rahapelihaittojen ja kilpailumanipulaation torjunnan parissa työskentelevien tahojen edustajat. Lisäksi perusteluita on täydennetty pysyvien asiantuntijoiden nimittämisen osalta siten, että tarkoituksena olisi nimittää pysyviksi asiantuntijoiksi rahapeliasioihin perehtyneiden tutkimusorganisaatioiden edustajia. Maa- ja metsätalousministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön ja valtiovarainministeriön jäsenyyden osalta ei ole tehty jaksossa 2 kuvatuilla perusteilla muutoksia. Lausuntopalautteen johdosta tehtyjen muutosten vuoksi neuvottelukunnan enimmäisjäsenmäärään ei ehdoteta muutoksia.

4 Säännöskohtaiset perustelut

1 §. Rahapeliasioiden neuvottelukunnan tehtävät. Arpajaislain mukaan neuvottelukunnan tehtävänä on seurata rahapelipoliittisten tavoitteiden toteutumista ja kehittämistarpeita. Pykälässä säädetään neuvottelukunnan tarkemmista tehtävistä. Neuvottelukunta seuraa ja arvioi rahapelitoiminnan eri osa-alueita, kuten esimerkiksi rahapelihaittilanteen kehitystä, toimialan säädösvalmistelua ja rahapelialan toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia.

Neuvottelukunnan yksi keskeinen tehtävä on osaltaan varmistaa tiedonkulkua rahapelitoimintaan liittyvien eri tahojen välillä. Pykälän 2 momentin 8 kohdan mukaan neuvottelukunta toimii eri viranomaistahojen, eduskuntapuolueiden sekä rahapelitoiminnan tuotosta avustuksia saavien yhteisöjen edustajien rahapelipoliittikkaa koskevan tiedon informointikanavana. Kohdasta poistettaisiin maininta rahapelitoiminnan tuotosta avustuksia saavista yhteisöistä, koska uuden rahoitusmallin johdosta kyseisten yhteisöjen toimintaa ei enää rahoiteta rahapelitoiminnan tuotolla eikä niiden jäsenyys olisi sen johdosta enää perusteltu.

Informointikanavana toimimista koskevaan pykälän 2 momentin 8 kohtaan ehdotetaan lisättäväksi maininta rahapelihaittojen, rahapelitutkimuksen ja kilpailumanipulaation torjunnan parissa työskentelevistä tahoista. Rahapelihaitta-asiantuntemuksen vahvistamiseksi neuvottelukunnan kokoonpanoon lisättäisiin jäseninä rahapelihaittojen ehkäisyn ja vähentämisen parissa työskentelevien järjestöjen tai muiden toimijoiden edustajat. Lisäksi kokoonpanoon lisättäisiin jäsenenä kilpailumanipulaation torjuntaan liittyvän asiantuntemuksen vahvistamiseksi aihepiiriin parissa työskentelevän tahon edustaja, jona voisi toimia Suomen urheilun eettisen keskuksen SUEK ry:n edustaja. Kilpailumanipulaatiolla tarkoitetaan järjestelyä, toimenpidettä tai laiminlyöntiä, jolla pyritään vaikuttamaan urheilukilpailun lopputulokseen tai kulkuun poistamalla urheilukilpailuun kuuluvaa ennakoimattomuutta siten, että sillä saavutetaan kohtuutonta etua itselle tai muille. Rahapelitoimialan monipuolisen asiantuntemuksen varmistamiseksi neuvottelukuntaan voitaisiin lisäksi nimittää pysyvinä asiantuntijoina rahapeliasioihin perehtyneiden tutkimusorganisaatioiden edustajia.

Neuvottelukunnan tehtävät säilyisivät muilta osin nykyisellään.

3 §. Neuvottelukunnan kokoonpano. Pykälässä säädetään neuvottelukunnan kokoonpanosta. Pykälän 2 momentista poistettaisiin maininta avustuksia saavista yhteisöistä, koska uutta rahoitusmallia ja Veikkaus Oy:n tuoton käyttötarkoituksia koskevien arpajaislain muutosten johdosta niiden jäsenyys neuvottelukunnassa ei olisi enää perusteltu. Jaksossa 2 esitetyillä perusteilla maa- ja metsätalousministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö ja valtiovarainministeriö olisivat jatkossakin edustettuina neuvottelukunnassa.

Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin maininta rahapelihaittojen ja kilpailumanipulaation torjunnan parissa työskenteleviä tahoista, joiden edustajat kuuluisivat jatkossa 1 §:n perusteluissa todetun mukaisesti

jäseninä neuvottelukunnan kokoonpanoon. Edellä 1 §:n perusteluissa todetun mukaisesti tarkoituksena on, että sisäministeriö nimittäisi 3 §:n 1 momentin nojalla pysyviksi asiantuntijoiksi rahapeleihin erikoistuneita tutkijoita.

Neuvottelukunnan enimmäisjäsenmäärään ei ehdoteta muutoksia. Neuvottelukunnassa voisi olla puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi enintään 24 jäsentä. Puheenjohtajaa lukuun ottamatta kullakin jäsenellä olisi henkilökohtainen varajäsen.

5 Voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 1.1.2024 samanaikaisesti uuden rahoitusmallin johdosta arpajaislakiin tehtyjen muutosten kanssa. Uusi neuvottelukunta on tarkoitettu asettaa valtioneuvoston toimesta siten, että se voisi aloittaa työskentelynsä vuoden 2024 alkupuolella. Neuvottelukunta-asetuksen mukaan neuvottelukunta asetetaan sisäministeriön esityksestä eduskunnan vaalikauden ajaksi. Neuvottelukunta-asetuksen mukaan neuvottelukunta toimii siihen asti, kunnes uusi neuvottelukunta on asetettu.